

**Vapaan sivistystyön lautakunnan lausunto tarkastuslautakunnan
arviointikertomuksesta 2020**

226/02.06.01/2020

Vapsivlk 23.09.2021 § 40

(Lisätietoja: vs. sivistystoimenjohtaja 040 705 7486)

Kunnanvaltuusto (31.05.2021 § 60) velvoittaa lautakuntia käsittelemään vuoden 2020 arviointikertomuksen ja antamaan vastineet arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin sekä raportoimaan valtuustolle havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä kuluvaan vuoden lokaakuuhun mennessä.

Vuonna 2020 tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina olivat tekninen toimi, elinkeinopalvelut sekä vapaa-aikatoimi.

Kirjastotoimi

Kirjastotoimen osalta tarkastuslautakunta toteaa, että kirjasto on kyennyt tuottamaan hyvät palvelut suhteellisen vähäisillä resursseilla. Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että kirjastokäyntien määrää on mahdollista lisätä omatoimikirjaston käyttöönoton myötä. Toisaalta tarkastuslautakunta huomauttaa, että kirjaston investointi ei ole edennyt valtuuston tahdon mukaisesti.

Kirjastopalveluiden saavutettavuutta ja joustavuutta on tarkoitus kehittää omatoimikirjaston avulla. Kittilän kunnalle on myönnetty 12 000 euron suuruinen valtionavustus omatoimikirjaston toteuttamista varten. Omatoimitekniikan avulla asiakkaat voivat käyttää kirjastoa varsinaisten aukioloaikojen ulkopuolella. Omatoimiaikana kirjastoon pääsee asioimaan itsenäisesti ja tiloja valvotaan kameroiden avulla. Kirjaston kokoelmat ja ainakin osa kirjaston tiloista olisivat asiakkaiden käytettävissä silloinkin, kun henkilökunta ei ole paikalla.

Kirjastorakennukseen kohdistuu huomattavia peruskorjaustarpeita. Vapaan sivistystyön lautakunnan asettama (15.03.2021 § 16) tarveselvitystyöryhmä esittääkin, että Kittilän kirkonkylälle toteutettaisiin nykyaikainen ja monipuolinen kirjasto- ja kulttuuritalo. Tällainen ratkaisu olisi linjassa myös uudistuneen kirjastolain asettamien velvoitteiden kanssa, joihin tarkastuslautakuntakin arviointikertomuksessaan viittaa. Kirjaston peruskorjaamis- ja uudistamistarpeita koskeva keskustelu tulee varmasti jatkumaan vilkkaana.

Kuten tarkastuslautakunta arviointikertomuksessaan toteaa, laadu-

kas henkilökohtainen asiakaspalvelu kuuluu Kittilän kirjaston ehdotomiin vahvuuksiin. Kirjastotoimi on onnistunut rekrytoinneissaan hyvin. Kirjaston työntekijät ovat ammattitaitoisia, sitoutuneita ja asiakaspalveluhenkisiä.

Liikuntatoimi

Liikuntatoimen osalta tarkastuslautakunta toteaa, että liikuntatoimeen on panostettu selvästi keskimääräistä enemmän varsinkin vuodesta 2015 lähtien. Lisäksi tarkastuslautakunta katsoo, että liikuntatoimessa olisi aiheellista kiinnittää huomiota valmennukseen.

Liikuntatoimen nettokustannukset nousivat uudelle tasolle 2010-luvun puolivälissä. Tuolloin valmistui uusi urheiluhalli, jonka sisäinen vuokra (noin 300 000 euroa vuodessa) on sisällytetty liikuntatoimen talousarvioon. Samoihin aikoihin liikuntatoimeen perustettiin myös erityisliikunnanohjaajan/urheiluhallivastaavan toimi. Lisäksi liikuntatoimen avustusmäärärahoja nostettiin. Työehtosopimusten mukaisia palkankorotuksia ja liikuntalaitosten sisäisiä vuokria lukuun ottamatta liikuntatoimen budjetoituja toimintakuluja ei ole kasvatettu neljään vuoteen.

Kilpaurheilulliseen menestykseen tähtäävän valmennuksen ei tyypillisesti ole katsottu kuuluvan kunnallisen liikuntatoimen ydintehtäviin. Kunnallisen liikuntatoimen fokus on pikemminkin laajojen väestöryhmien liikunnallisissa tarpeissa. Sen sijaan urheiluseurat ovat perinteisesti kantaneet päävastuun valmennuskulttuurin kehittämisestä. Kittilän liikuntatoimi ja paikalliset urheilu- ja liikuntaseurat tekevät tiivistä yhteistyötä. Kittilän kunta tarjoaa liikuntapaikkoja maksutta paikallisten yhdistysten käyttöön. Myös liikuntatoimen avustusmäärärahat ovat vähintäänkin kohtuullisella tasolla. Yleisesti ottaen urheilu- ja liikuntaseuroilla on Kittilässä hyvät toimintaedellytykset. Valmennuksesta voidaan kuitenkin keskustella seuraavassa urheilu- ja liikuntaseurafoorumissa, joka järjestetään näillä näkymin 24.9.2021. Liikuntatoimi ja urheiluseurat voivat yhdessä pohtia paikalliseen valmennustoimintaan liittyviä näkökohtia.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimen osalta tarkastuslautakunta nostaa esiin nuorisotilatoiminnan sekä etsivän nuorisotyön esimerkkeinä hyvin järjestetyistä paikallisista nuorisopalveluista. Haasteita asettavat mm. työntekijäkohtainen asiakaspaljonus sekä työturvallisuus.

Kirkonkylän nuorisotilatoiminnan kannalta lähitulevaisuuden keskeiset kysymykset liittyvät koulukeskuksen tilaratkaisuihin. Nuorisotila Käki puretaan ja toiminta siirtyy lukiorakennukseen. Tähän muutokseen sopeutuminen edellyttää nuorisotoimelta huolellista suunnittelua.

työtä.

Kittilän etsivä nuorisotyö on resursoitu hyvin. Laadukkaalle etsivälle nuorisotyölle on tarvetta myös jatkossa, sillä paikallisen nuorison keskuudessa esiintyy sosiaalisia lieveilmiöitä ja tuen tarvetta esiintyy paljon.

Työntekijäkohtaisen asiakaspaljouden sekä työturvallisuuden asettamiin haasteisiin pyritään vastaamaan mm. erilaisia käytettävissä olevia henkilöstöresursseja joustavasti hyödyntäen. Esimerkiksi tänä syksynä ajoittaista työntekijäpulaa on kyetty paikkaamaan oppisopimuskoulutettavan henkilön avulla.

Nuorisotoimessa kunnan myöntämät avustukset kohdentuvat paikallisille nuorisojärjestöille ja nuorten vapaille toimintaryhmille. Järjestöissä tehtävä nuorisotyö lisää lapsille ja nuorille tarjottavaa harrastustoimintaa kunnan alueella. Järjestöjen ohjaustoiminta lisää nuorten kohtaamisia. Tämä toimii merkittävänä tukena kunnalliselle nuorisotyölle. Esimerkiksi VPK:n nuoriso-osaston kerhotoiminnan kautta kasvaa osaavia vapaapalokuntalaisia.

Muut AVI:lta tulleet avustukset lisäävät ja monipuolistavat nuorisopalveluiden toimintaa sekä niiden saavutettavuutta. Nuorisotoimen avustusten kattavuus vuonna 2020 oli 50-90 % hankkeiden kustannuksista.

Kulttuuritoimi

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksessa, että kulttuuritoimen kävijämäärät vähentyivät ja alittivat talousarvioon arvioidut luvut, myös määrärahat alittivat talousarvion ja menot vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuosi 2020 oli toiminnallisesti hyvin poikkeuksellinen myös kulttuuritoimessa koronapandemian vuoksi.

Kittilän kulttuuripalveluille kehitettiin luovasti uusia toimintatapoja ja toimittiin valtakunnallisten rajoitusten ja ohjeistusten mukaisesti tilaisuuksien järjestämisissä. Lisäksi luotiin, kehitettiin ja järjestettiin verkkotapahtumia ja konserttikiertueita varhaiskasvatukselle ja koululle. Kulttuuritoimi onnistui olemaan valtakunnallisestikin etujoukossa verkkotapahtumien järjestämisessä, ja mm. Kittilän kulttuuriviikko verkossa saavutti laajasti kiinnostusta.

Revontuli-Opisto

Tarkastuslautakunta toteaa raportissaan opiston opetustuntien ja opiskelijamäärän vähenemisestä vuodesta 2019 vuoteen 2020.

Tarkastuslautakunta tekee raportissaan myös oikean johtopäätöksen, että tämä volyymin väheneminen johtuu covid-19-epidemiasta.

Keväällä 2020 Lapin AVI määräsi kansalaisopistojen tilat suljettaviksi ja lähiopetusta ei saanut järjestää. Ainoastaan etäopetus oli sallittu ja siihen eivät läheskään kaikki opiston kurssit nopealla aikataululla voineet siirtyä. Tämän lisäksi kaikkia aineita ei voi siirtää verkko-opetuksen piiriin, esimerkiksi opetusvälineiden (esim. teknisen työn koneet) tai tilavaatimusten vuoksi. Syksyllä 2020 opiston Sodankylän osastolla oli vielä oma tautiryväs, joka sulki toiminnan Sodankylässä vielä uudelleen lokakuussa kolmeksi viikoksi.

Tarkastuslautakunta toteaa, että opiston alennuskäytäntöjä tulisi tarkastaa, koska opiston opiskelijoista suuri osa on ikäihmisiä. Revontuli-Opiston jaosto on reagoinut tähän ja ikäihmisten (seniorit, eläkeläiset ja työttömät) alennus nostettiin vuodelle 2021 kymmenestä (10) eurosta kahteenkymmeneen (20) euroon.

Lautakunnan kokonaisuus

Yleisellä tasolla tarkastuslautakunta toteaa, että vapaan sivistystyön lautakunnan tavoiteasetteluun on aiheellista kiinnittää huomiota. Tavoitteista merkittävä osa kohdistuu avustuksiin ja niiden myöntämiseen, vaikka avustukset sisältyvät jo määrärahoihin ja niiden toteutuminen on nähtävissä määrärahojen käytöstä.

Vapaan sivistystyön lautakunnan taloudellisia ja toiminnallisia mittareita on vuosien varrella tarkasteltu ja muokattu. Tällaiselle tarkastelulle on epäilemättä edelleen tarvetta. Asia voidaan nostaa lautakunnassa esiin kuluvan syksyn talousarvioprosessin yhteydessä. Vapaan sivistystyön esimiehiä kannustetaan arvioimaan ja kehittämään omien vastuualueidensa mittauskäytäntöjä, sekä tutustumaan monipuolisesti muiden paikkakuntien vastaaviin käytänteisiin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus oheismateriaalina.

Vs. sivistystoimenjohtaja:
Vapaan sivistystyön lautakunta

1) merkitsee tiedoksi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2020.

2) päättää antaa vuoden 2020 arviointikertomuksesta yllä olevan lausunnon kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle.

Päätös:

Puheenjohtaja Esa Ylläsjarvi ilmoitti olevansa esteellinen, koska hän

toimi tarkastuslautakunnan jäsenenä arviointikertomusta laadittaessa ja poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi. Hän ei osallistunut asiasta käytävään keskusteluun eikä päätöksentekoon.

Kunnanhallituksen edustaja Pirkko Jauhojärvi ilmoitti olevansa esteellinen, koska hän toimi tarkastuslautakunnan jäsenenä arviointikertomusta laadittaessa ja poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi. Hän ei osallistunut asiasta käytävään keskusteluun eikä päätöksentekoon.

Puheenjohtajana toimi tämän pykälän käsittelyn ajan 1. varapuheenjohtaja Tuomas Similä.

Esitys hyväksyttiin.
